

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrimit.

N° 50.

Duminică, 2 (14) Martie.

1886.

Brașov 1 Martie 1886.

Dilele acestea redactorului ziarului „Pesti Hirap” au în Viena o convorbire cu bărbatul de stat ceh Dr. Ladislau Rieger, în care convorbire s’au ventilat unele chestii politice pendente. Nu scim decât ziaristul maghiar a reproduș cu totă esactitatea părerile exprimate de d-l Rieger, d-er credem că în totală a înfățișat sensul lor fidel. De aceea, și pentru rolul însemnat ce-l joacă numitul bărbat de stat astăzi în Austria, vom reproduce și noi pe scurt cuprinsul acelei convorbiri, mai ales după ce ea atinge unele chestii de cea mai mare actualitate.

Vorbind despre glote, d-ise dr. Rieger, că Cehii vor primi această lege, pentru că așa cere siguranța monarhiei. Este la rândul corporilor legiuitori de a schimba dispozițiunile asupritore ale acestei legi, pe care de altmintrelea orice partidă patriotică trebuie s’o voteze.

Cu privire la alianța austro-germană, d-ice Rieger, că ideile optimiste de mai înainte asupra ei au dispărut. Chiar ziarele ungurești ar fi atacat aspru politica lui Bismarck, deși admite Rieger, că acesta este a se mulțami deocamdată numai nemulțamirei, ce există astăzi în Ungaria din cauza politicei economice a Germaniei.

Intimitatea Germaniei cu Rusia este multă mai strânsă, decât cu Austro-Ungaria. I se pare omului, că ecă așa alergăm și noi pe lângă ei. La întrebarea, decât măsurile în contra Polonilor nu au reagat asupra politicei de naționalitate a guvernului austriac, răspunde Rieger: Ceea ce este posibil în Germania, la noi este imposibil. Totu mai mult se lătesce ideea, că Ungurii și Slavii sunt acele elemente pentru cari susținerea monarhiei este o adevărată necesitate de existență. Slavii austriaci nu mai pot fi germanizați. Bismarck poate să risce experimentul cu Polonia — și e trist, că așa ceva e posibil la finitul secolului al 19-lea — d-er nici un bărbat de stat nu cutază a face o asemenea politică omoritoare de rassă.

De altmintrelea — d-ise Rieger — elu a primit impresiunea, că Bismarck cu politica lui polonă a voit să facă Rusiei numai un serviciu pe plac. Ar fi o nebuniă a crede, că două milioane de Poloni amenință siguranța imperiului german.

Cu privire la simpatiile Cehilor pentru Bulgaria în cursul ultimului război, d-ice Rieger: Nimeni nu poate imputa națiunii cehe, că a simpatizat pentru acel popor, care s’a luptat pentru independența sa. Pe cât timp Sârbii au purtat aceeași luptă ei se bucurau asemenea de simpatiile Cehilor. E faptă, că Austro-Ungaria și politica devotată ei a devenit azi în Sârbia foarte nepopulară. Intregul odiu alu desastrului Sârbiei a căzut asupra noastră. Acesta este una din multele erori ale politicei noastre orientale, a căror urmări încă le vom simți.

Intențiunile cari au condus la timpul său pe comitele Andrassy sunt greu de înțeles. Poate vă aduceți aminte de misiunea Sumarokov? Atunci — continuă Rieger — Rusia a oferit monarhiei noastre totă partea apusană a peninsulei balcanice. Sfera de putere a ambelor state avea să fie bine țermurită. D-er cabinetul din Viena a respins cu mândria această ofertă, n’a voit să scie nimic de politica de ocupațiune. Totuși nu mult după aceea Bosnia fu ocupată cu mari jertfe. Așa ceva nu s’a mai pomenit în istorie. Decă curentul ideilor în peninsula balcanică va deveni mai favorabil formării unui mare imperiu sud-slavic noi vom pierde încă amendou provinciile.

În fine a fost vorba și de simpatiile Cehilor pentru slovacii din Ungaria. În privința aceasta, d-ise Rieger, că nu e înțeles cu toate că le fac Slovaci. Mai de demult Slovaci s’au folosit de limba veche cehică în literatură, acum érași s’au lăsat de ea. Rieger poate afirma cu siguranță, că acesta este a se mulțami influenței rusești. Ei în timpul cel mai nou nici că se mai numesc Slovaci, ci Slavi. Pentru ce? Noi Cehii ținem cu tenacitate la vechea numire a rasei noastre. De altmintrelea — adause Rieger — nu vești pute maghiarisa cu forța pe Slovaci. Nisuițele maghiare sunt încâtva de înțeles, d-er nu voru pute duce la scop.

În fine se fi accentuat Rieger cu mare emfază, că Slavii și Ungurii trebuie să se înțeleagă, pentru că interesele lor sunt identice față cu unitatea germană. Greu lucru cere Rieger dela Maghiari. Ei nici cu Românii nu se pot înțelege, d-er încă cu Slavii?

Broșura d-lui Mocsary.

(A Közművelődési egyletek és a nemzetiségi kérdés. Irtta X. Y. Budapest, Kókai Lajos, 1886.)

(Fine.)

Pentru că patria noastră se devină un stat european, n’avem nevoie d’a o rupe cu vechea Ungaria istorică și adevărată nu numai de aceea, fiind că faptul existenței de o mie de ani a vechilor noastre instituțiilor oferă o mai mare garanție pentru trănicia acestora, decât discursurile d-lui Grünwald cu totă credința în infalibilitatea sa, ci și de aceea, fiind că în ideile fundamentale ale vechei constituții ungurești găsim principiile fundamentale ale liberalelor constituții europene. O asemănare surprinzătoare arată vechea constituțiune ungară, regenerată în anul 1848 și constituțiunea engleză. Veți bine, când Grünwald vorbește de Europa, uită de regulă, că și Anglia se ține de Europa.

Am d-er, că prin politica de maghiarizare nou inaugurată trebuie să se nimicească orice libertate personală și politică în această patrie. Reacțiunea va afla în „pericolul” ce amenință din partea naționalităților la fiecare ocaziune un argument, ce stă gata, da, află deja chiar acum. Căci rușinosul proiect de lege asupra noilor fișpani se motivează tocmai cu acest „pericol”. Și în acesta se va arăta periculoasa reacțiune a acestor lucruri și asupra moralului public. Indată ce societatea și la spatele ei statul se apucă energic de maghiarizare, trebuie să dispară cu totul orice noțiune de drept și de toleranță în acest stat. D-er cumcă statul, decât continuă a dura turburarea de azi, va înlocui în adevăr societatea în lucrarea ei, nu poate fi nici o îndoială. Vedem d-er în toate d-ilele: orice ar începe societățile și reuniunile la noi, statul e gata imediat, d’a le lua din mână lucrarea asupra sa, fiă ca se tractează de regulă de fluvii, de construire de căi ferate, de școli: statul intervine pentru toate. Societăți și reuniuni își aduc propriile lor afaceri într’o învâlmășală desperată, își v-eră capul în toate întreprinderile posibile cu cugetul ascuns: aci e statul, elu ne va subvenționa și ne va scote din nămol. Și în contra reuniunilor de maghiarizare se arată deja de acum un fel de opozițiune, anume concepțiunea, că maghiarizarea nu e o problemă a reuniunilor, ci o problemă a statului. În curând va apuca deasupra această opozițiune; aci avem deja aruncul de dare de un procent în Sătmăr și chiar reuniunii de cultură ardeleni i se va urî în curând de propriile dureri ale născerii. Eu însuși am auzit deja d-icându-se, că în interesul ajungerii unei ținte naționale atât de mare trebuie înălțurată. Adevărat se va urma vorba quakerului: Fă bani, fiul meu, pe cale onestă, decât poți, decât nu poți — fă bani, fiul meu! Asta va produce o școlă a iesuitismului și corupțiunii, față cu care jubilatul regim de dește an al lui Tisza se poate considera ca un adevărat curs de studii al moralei. Când ne vom fi obișnuit odată bine cu aceea, că nedreptatea exercitată față cu naționalitățile sub mantaua patriotismului este o mare problemă de stat,

atunci această concepțiune va r-ode totu mai departe împrejurul său și va ucide orice simț de dreptate, despre care dreptate stă scris, că ea e *regnum fundamentum*.

Cred, că nimenea nu va nega, că politica de maghiarizare împinge patria noastră de dreptul în brațele Austriei și ale reacțiunii. De sigur că se găsesc puternici patrioți maghiari, cari răspund la acesta: Fiă cea dintău țintă, care întrece pe toate celelalte, este sporiirea și întărirea maghiarismului și de aceea trebuie să suferim pe Austria și reacțiunea. Din parte mi aș înțelege chiar și această concepțiune, decât n’ăș nutri firma convingere, că noi, decât intenționăm maghiarizarea tuturor naționalităților, urmărind o utopie, și mai departe convingerea, că Austria, Austria unitară și reacțiunea formază un pericol mult mai mare pentru maghiarism, decât toate naționalitățile la un loc luate. Și Austria nu ne va fi niciodată un aliat sincer în contra naționalităților: nu-i vorba, ni se vor promite frumoșe lucruri, d-er de propriul ei principiu de viață nu se va lăpăda niciodată. Ungaria din contră, cu cât face mai multe concesii în contul independenței sale de stat pentru sprijinul de care are nevoie în contra naționalităților, cu atât mai mult trebuie să-și p-eră din viață și prestigiu față cu naționalitățile, căci cu atât mai mult se va v-edi, că puterea reală nu se află în Budapesta, ci în Viena....

Decă de altă parte voesc ei să cumpere reacțiunea cu atăta ușurință, eu răspund la acesta, că ideea fundamentală a marilor legislatori din anul 1848 a fost aceea, d’a permite poporului să intre în șanțurile de apărare ale constituțiunii, pentru ca numărul apărătorilor acestor meterezi să devină mai mare. Și cât de corect a fost acest calcul, a arătat însușirea, cu care poporul a ap-erat în curând la ocaziunea dată constituțiunea și patria. Ce ar însemna acum, decât această patrie, pășind definitiv pe t-eremul politice de maghiarizare, ar fi decisă de aci înainte d’a nu mai măsura cetățenilor săi cu aceeași măsură și decât s’ar aplica asupra întregii libertăți constituționale vechiul principiu de drept: uneori e validă, alteori nu e validă, e validă pentru maghiarism, d-er nu e validă pentru naționalități? Și ce ar însemna, decât peste tot și în genere s’ar strînge totu mai mult în chingă orice garanție a libertății constituționale, pentru ca să aibă mână liberă față cu naționalitățile? Toate acestea ar însemna, că poporul primit în anul 1848 în meterezele constituțiunii se eschide și se mbrăncesce érași afară din ele în brațele nedreptății și se dă pe mâna volniciei statului.

Acesta procedere țintesce, nu-i vorba, asupra naționalităților, d-er și poporul maghiar își va avea de acolo partea sa. Cu ce însă se îmboldim atunci poporul la împlinirea datoriilor sale patriotice? Cu dările cele mari, cu competențele, cu timbrele, cu monopolul tutunului? Când poporul maghiar suspină și elu sub miseria situațiunii publice și nu-i poate ridica peptul nici măcar cugetul, că Ungaria e țera libertății? Când naționalitățile sunt persecutate și chinuite sistematic? Nu va da atunci poporul astfel de tractat, când îl vom chema să ap-er patria, răspunsul ce l’a dat măgarul lui Esop stăpânului său?

Noua mișcare de maghiarizare, anume reuniunea de cultură, și-a aruncat plasa asupra tuturor naționalităților. Cu o plasă (mr-ēja) împletită din ață atât de subțire nu se poate prinde nici un chit. Inzadăr forțăm cu totă puterea instrucțiunea limbii maghiare în școlile populare, inzadăr nimicim orice instituțiune a administrării de sine, pentru ca puterea centrală ce se pune în fruntea lucrării de maghiarizare să potă aplica toate mijlocele ce-i stau statului la dispozițiune: simțământul național atât de viu azi va zădărnici toate opintirile noastre, și urmarea va fi: ațigarea urei de rassă, cum n’a mai v-erut până acum lumea. În locul unei astfel de ingrate, ba chiar fatale activități, s’ar afla pentru noi foarte bine un t-erem de lucrare maghiarisătoare, a cărei îndreptărire n’ar trage-o la îndoială nici o naționalitate. Să dăm la o parte nisuițele de expansiune în afară și să măturăm înaintea urei noastre.

E o rană deschisă pe corpul națiunii maghiare, că fiii ei cei mai însemnați în privința socială — s’o

spunemă curată: *classa magnaților* — în adevăr nu e maghiară. Asta-i fapt nendoios. În cercul clasei burgheze din orașe, în cercul Evreilor se lăsece limba maghiară totu' mai multă, ca limbă de casă și de comunicare, numai sanctuarul intern al familiei și salonul celor dintău născuți ai rasei maghiare sunt întocmite încă totu' ca mai înainte pe piciorul german. În totu' sistemul lor de educație abia se ține sémă de educația maghiară; se pune cel mai mare pondă pe învățarea limbei franceze și engleze; a mână limba germană vieneză, necum se mănuescă perfectu' frumosul ei dialectu' lerehenfeldianu', s'ar privi ca compromițitoru', și limba maghiară? — ah, o învăță omul de sine, colo la țără, dela servitor, dela fetele de țeranu', și chiar în adunări. Nu se simte de locu' lovită, chiar decă-i observă omul, că nu cunoșce limba cultă scrisă. Și chiar decă și pocese limba maghiară, cu totu' felul de cuvinte streine, nevinovata inimă a publicului nostru nu se scandalizează de locu', din contră o primesce acēsta cu recunoștință și simte chiar mare bucuria patriotică, decă aude vorbindu' unguresce pe unu' din acea classă. Și se ne mai mirăm apoi, decă dispăre vechiul tipu' maghiaru' alu' magnaților și că în locul Perényi-esciloru', Rakoczi-esciloru', Beresenyi-esciloru' vedem numai ministri magnați, cari s'arută mâna! S'ar mai găsi o lume alésă în adevăr maghiară, anume în Ardealu', dăr ea nu e în stare a deveni dătătoare de tonu', ba amă trăitū se vedem chiar, că magnatul ardelenū face o față posomorită, când îl laudă, că se deosebesce în modu' avantajos de cei de aceeași classă din țera ungurescă prin caracterul sēu adevăratu' maghiaru', căci elū nu vrea să fiă mai „reū” decătū aceia.

Limba *high life*-ului, a lumii elegante, este o ăre-care dosă germană, amestecată cu întorsătură cātū se pōte de multu' franceze și engleze. Decă vorbesce cineva unguresce, acēsta se întâmplă cu totu' caracteristicu' în așa numita „maghiara magnaților” pe care a o învăța cātū se pōte de curēndū devine o dorință ferbinte chiar a câte unū fiu de „Gentry” maghiaru' neașu', care vrea să jōce pe quart-magnatulū... Și aceia, la cari vedem acēstă purtare revoltătoare, aparțin încă părți celei mai bune a clasei, căci ei sunt celū puțin aci în țără, dăr o forțe mare parte nici nu se vede aci, fiindū că jură credință unui absentismu' dușmanū patriei și fură națiunea și moralicesce și materialicesce.

Ētă, aci e tērēmū de maghiarisare; aci se se întemeieze reuniunū de cultură. Sē recucerimū maghiarismului acēstă clasă desnaționalisată — sē lăsămū la o parte vânătoarea după copii de țeranū slovac și român, pentru ca sē învețe în școlile populare a țipa puținelū unguresce, să recucerimū ce ne-a răpitū influința curții vieneze în cea mai tristă periodă a istoriei nōstre — sē maghiarisămū mai întău pe Maghiari.

O a doua problemă importantă ar fi păstrarea limbei nōstre în curățenia și nesticăciunea ei. Limba nōstră scrisă mișună de totu' felul de — isme, anume germanisme și adecă limba diareloru' nōstre... Sē asemănămū limba nenumăratei armate de diariști evrei cu aceea a lui Iónu' Arany — și se pare, că nu e aceeași limbă: vocea este a lui Iacobū, dăr mâinile sunt ale lui Esau. La fiecare propozițiune se observă, că s'a cugetatū nemțese și s'a tradusū, tocmai așa cum observă la petițiunile adresate camerei deputaților pe fostulū biurocratū alū sistemului absolutu'. Cu introducerea instituțiunilorū acelei periōde se întorce ērăși îndărētū și limba lorū oficială și se estinde.

Dăr incheiu aceste rēnduri. La editarea lorū m'a îndemnatū de deosebire intențiunea, d'a da espresiune acelorū indoell, ce de sigurū s'au ivitū deja, față cu curențulū șovinistū, ce a apucatū deasupra, în mintea ămenilorū cugetătorū, cari cu tōte astea se sfiescū a se espri-ma asupra lorū. Cumă există asfelū de indoell o dovedesce mai bine faptulū, că nouēle reuniunū se ascundū sub titlulū „culturei” și nu vrēu sē mărturisescă pe față ținta ce o urmărescū, care cu tōte astea nu e alta, decătū maghiarisarea naționalitățilorū și că ele protesteză continuu în contra acēsta. Prin acēsta ele trādēză — precum am observatū deja la începutulū acestorū rēnduri — consciința, că se află pe basă neiertată. Scopulū meu a fostū sē lasū sē se audă din cerculū maghiarismului o voce, deși atātū de slabă, în contra curențului de maghiarisare. Da, din cerculū maghiarismului, căci aceia, cari mi-ar învrednici aceste rēnduri cu cetirea, potū fi de orice părere cu privire la valoarea lorū și la individualitatea autorului lorū, de unū lucru potū fi siguri: anume, că scriitorulū acestorū rēnduri e unū Maghiaru' totū așa de bunū, ca oricare dintre aceia, cari se silescū a supralicita patriotismulū, anunțandū în gura mare mântuirea politice de maghiarisare.

Reforma administrativă.

Karl Neissidler dice, că orașele au nevoiă de o lege administrativă specială, dovadă e capitala, care a înfloritū, fiindū că singurū ei numai i s'a lăsatū adminis-

trațiunea de sine. Administrarea orașelorū trebuē separată de municipiele comitatense. Oratorulū face propunerea: „Ministrulū de interne se avisēză, ca pentru orașele investite cu dreptulū de municipiu sē presinte camerei încă în actuala periodă a dietei o lege administrativă deosebită.”

Franz Fenyvessy este amiculū administrațiunii statului și alū sistemului de numire. Elū doreșce înființarea tribunalelorū administrative și crearea unei pragmatice de serviciu. Respinge proiectulū.

Ministrulū Tisza vorbesce asupra propunerei făcute de Neissidler. Proiectulū de lege vorbesce de municipii, fiă ele comitate ori orașe; elū nu vorbesce de celelalte comune. Orașele nu suntū negligeate, căci suntū deplinū îndreptățite cu comitatele. Elementulū orașenescū nu și pōte împlini misiunea, decă se supără pe comitatū; din contră trebuē sē formeze unū întregū inruditū cu comitatulū. Rogă camera sē nu primescă propunerea.

Urmēză interpelarea lui Otto Hermann în privința comitatului Maramurășū, cu Dacoromānismulū și alte nimicuri, pe care amū reproduc'o.

În ședința dela 4 Martie a camerei deputaților s'a continuatū desbaterea asupra proiectului de lege municipală.

Ludovicū Mocsary critică nouēle dispozițiunū ale proiectului. Fișpanulū perde din demnitatea sa și devine șefulū unui întinsū sistemū de spionagiu în tōte ramurile administrațiunii, inclusivū tribunalele. Pentru a împrăștia îngrijirile opiniunii publice pentru independența judecătorească, n'ar fi de ajunsū retragerea paragrafului, care a îinge formalū acēstă independență, ci ar trebui sē cađă întręga reformare, pusă 'n perspectivă, a instituțiunii fișpanale. Sub unū fișpanū cu unū cercū de dreptū, cum i-lū dă proiectulū, abia va intra în serviciulū municipalū unū omū cu consciință de sine. Administrațiunea va cădē în mâinile unorū elemente inferioare. Oratorulū e pentru alegerea necondiționată a tuturorū funcționarilorū și condamnă spiritulū centralisticū, care se manifestă în controlulū eternū, în trimiterea de delegați și a. Elū defaimă și alegerea pe 10 ani, acēsta nu va fi în avantajulū administrațiunii. În fine se declară contra pensionării funcționarilorū comitatensī; aceștia trebuē sē și considere serviciulū ca unū *nobile officium*. Spre ce scopū întregū proiectulū? Spre ce scopū și mai multă putere guvernului? Motivarea nu ne lămuresce în ajunsū opozițiunea moderată, vrea sē sfărime autonomia municipală: pe care acēstū proiectū o corupe. Polemisândū în contra lui Grünwald, se miră oratorulū, cum a pututū numi Grünwald pe Bismarck „mare omū de statū”. Bărbatulū, care țintese nimicirea nobilei națiunū polone, atātū de simpatică nouē, se va numi în viitorū nu marele omū de statū, ci marele sceleratū. (Mișcare 'n drepta).

Președintele: Nu e permisū a se vorbi asfelū despre ministrulū unui statū amicū.

Ludovicū Mocsary se declară pentru menținerea sistemului comitatensī aviticū. Respinge proiectulū. (Aplause 'n stânga extremă).

Iuliu Horvath constată, că antevorbitorulū la tōte ocasiunile rămāne consecventū. În cestiunea confesională și a școlilorū medii, în aserțiunile sale privitoare la naționalitățī și prin fățișa sa dorință, d'a restitui în *integrum* vechiulū comitatū și splendorē puterii sale, a doveditū, că ar vrē sē vađă întăriți în acēstă țără toți factorii puterii, numai pe ai statului nu. Decă s'arū reforma aci drepturile confesiunilorū, naționalitățilorū și municipiilorū în sensulū antevorbitorului, atuncī în Ungaria și-ar putē desvolta fiecare puterea sa, numai statulū nu. Oratorulū dice, că proiectulū nu face spionū din fișpanū. Primesce proiectulū.

Iuliu Justh dice, că proiectulū e unū puternicū mijlocū pentru asigurarea majorității; punctulū de greutate zace în estinderea sferii de putere a fișpanului. Oratorulū susține propunerea lui Bartha. (Vii aprobări în stânga extremă).

Franz Pulssky: Stânga extremă afirmă, că autonomia comitatelorū s'a ucisū în 1870 prin legea municipală, pe când de altă parte se aruncă asupra acestei legi vina, că e miserabilă administrațiunea pe care baronulū Senyei a numit' o asiatică. Dăr autonomia comitatelorū s'a ucisū nu în 1870, ci în anulū 1848. Cu introducerea parlamentarismului au încetatū comitatele a fi scopū de sine și au devenitū numai organe ale administrațiunii. Instituțiunea viriliștilorū în legea din 1870 a servitū la asigurarea elementului maghiaru' în cele 27 comitate cu majoritatea nemaghiară. Puterea ce'i dă fișpanului proiectulū nu e așa grozavă. Oratorulū crede, că nu e de parte timpulū, când funcționarii comitatensī se vorū numi. Proiectulū de față este numai o lege de trecere la administrațiunea de statū și de aceea îlū primesce. (Mișcare 'n stânga).

Iuliu Gullner vorbindū în contra lui Pulssky, dice, că inteligența maghiară e destulū de mare, ca sē fiă ca pabilă a exercita autonomia, decă i se dau mijloce și libertate. Pulssky primesce proiectulū pentru că poruncesce ministrulū. Elū votēză și lucruri, ce le socoșcesc

ridicule, superflue. (Așa e în stânga). Guvernulū responsabilū parlamentarū și autonomia municipală productū o administrațiune regulată, perfectă. Trebuē sē se aibă în vedere principiulū: *Suum cuique*. Nu trebuē sē se confunde puterea statului cu puterea guvernului. Celei din urmă nu i e permisū a confisca libertatea generală, și nici n'are nevoiă. De dragulū puterii guvernului nu trebuē sē se pună sub epitropiă întręga țără, sē se schilăvescă municipiulū. Proiectulū ucide libertatea. Fișpanulū după acēstū proiectū cu greu va avē altă problemă, decătū a menținē mărirea și integritatea partidei, sub alū cărei regimū stă. Proiectulū face din administrațiune unū instrumentū alū partidei. Respinge proiectulū. (Vii aprobări în stânga). (Va urma).

VORBIREA D-LUI TRUȚA ȘI RESPUNSULUI LUI TISZA.*

Ședința dela 10 Martie a dietei ungare.)

Petru Truța: Instituțiunile nōstre administrative au multe scăderi, dăr cu proiectulū de lege actualū defectele lorū nu vorū fi îndreptate, pentru că: în caracterul ei principalū, proiectulū de lege prezentū nu schimbă întru nimica administrațiunea de până acum, afară de aceea, că guvernulū își întinde dreptulū sēu de supraveghiere în margini de putere nețermurită, așa că atacă și puțină autonomie cātū a mai rămāsū comitatelorū. prezentulū proiectū de lege nici că face vr'o pomenire despre mēsurile ce ar trebui sē se ia în interesulū statului, cum suntū: concordanța legii electorale, iurisdicțiunea administrativă, ștergerea instituțiunii viriliște, și a votării secrete. Despre tōte aceste însă proiectulū de față nici nu face amintire, ci ca o dispozițiune excepțională, face numai ai creșce puterea guvernului. Pentru motivarea dispozițiunilorū excepționale aduceți pe tapetū cestiunea naționalitățilorū.

La noi, ce e dreptū, există cestiunea naționalitățilorū, ca în tōte statele poliglote, unde naționalitățile se nisuescū a-și elupta egala îndreptățire, ēr elementulū predominantū le-o denegă, însă acēsta e o astfel de cestiune, care se mișcă în cadrulū legilorū și nici decum nu e de natură, ca se vateme ordinea legală și sē pretindă dispozițiunū excepționale. Dăr decă guvernulū ar avē de scopū a delătura defectele actuale ale administrațiunii nōstre, ce cu toții amū dorī, atuncī ar trebui sē aibă în vedere nu interesele guvernului, ci interesele patriei comune, ar trebui sē se nisuescū a stabili pacea internă, a regula și întări relațiunile nōstre sociale. Mai antai ar trebui sē pregătescă rezolvarea cestiunii naționalitățilorū și esecutarea severă a legilorū! Pentru că cestiunea naționalitățilorū într'unū statū poliglotū ca alū nostru, este o cestiune de contractū socialū, fără a cărei rezolvare statulū nu pōte sē se consolideze.

Neindestulirea naționalitățilorū cu relațiunile actuale politice este justificată. Pentru că în vechia și comuna lorū patriă suntū privite ca străine, cu ele tractați asfelū, ca unū poporū învinsū cu puterea armelorū, pe care cu forța trebuē sē-lū constringi a manținē ordinea. (Contrațiceri.) Ca justificare serveșce, că puterea statului promovēză exclusivū numai interesele maghiare. Naționalitățile nu numai, că suntū negligeate și nu se împărtășesc de nici unū ajutorū din visteria statului, ci suntū împedecate a înființa din banii lorū institute de învățământū și da cultură.

Nu e destulū, că sub guvernulū actualū, legea de naționalitate s'a descōsideratū într'atātă, încātū în viața practică nici umbra ei nu se respectă, nu e destulū, că întręga putere de statū e în mâna guvernului, nu e destulū, că guvernulū a asmuțatū tōtă societatea maghiară în contra naționalitățilorū.

Președintele: Rogū pe on. domnū deputatū, sē binevoescă a-și alege espresiunile, „a asmuță” nu e espresiune parlamentară. (Aprobări).

Petru Truța: E faptū, că diferitele reuniunū de sub protecțiunea guvernului au declaratū și declară morțe naționalitățilorū. (Contrațiceri.) Tōte aceste nu suntū de ajunsū, ci acūm vē nisuiți a crea și dispozițiunū excepționale în contra naționalitățilorū.

Pe lângă tōte acestea primulū ministru a ăisū mai de multe ori, că naționalitățile așa de bine se află aicea, ca nicăiri într'altū locū. (Înteruperi în stânga extremă; Așa e! E adevăratū!) În fața acelorū ilegalități și nedreptăți, ce se comitū în contra naționalitățilorū, a dice, că „așa e, e adevăratū!” și că pentru naționalitățī trebuē sē se creeze dispozițiunū excepționale; e mai multū, decătū neomenosū. (Mișcare. Strigate: La ordine! La ordine!)

Oratorulū dovedesce mai departe, că dispozițiunile excepționale nu se potū justifica cu nimica; e falsă credința, că naționalitățile sē potū asimila și că din statul poliglotū se pōte crea unū statū naționalū. Neindestulirea naționalitățilorū e îndreptățită.

Naționalitățile se plângū mai tare dăr, decătū Maghiarii, că acēstū statū este compusū din mai multe na-

* După diarele ungurești.

ționalitățile; (Iaritate.) se fiă toți Maghiari, se fiă toți Germani, se fiă toți Români. (O voce: Credem că ar fi bine!) Dér se fiă o națiune. Direcțiunea poliției actuală se depărtează cu totul de relațiunile naturale și etnografice. In Ungaria se petrece o experimentațiune, care și-a perdit scopul, pentru că greșesc aceia, cari cred, că prin astfel de dispozițiuni excepționale s'ar pute înfrica naționalitățile. Ele n'au să se témă nici de efectul dispozițiunilor cuprinse in acestu proiectu de lege, pentru că întâiu: ele nu suferu ilegalități, alu doilea: aceste dispozițiuni sunt abuzări, de cari și până acum s'au întemplat la noi pe unde sunt naționalități, cu deosebire, că abuzările de acum se inaugurează prin lege; alu doilea: naționalitățile n'au amplexat. Oratorul își justifică aceste afirmări cu exemple.

Nu mă indoiesc, că acestu proiectu de lege se va promulga. Dér nici prin acesta nu voru dobândi Maghiarii mai multă putere in contra naționalităților. Și până acum totă puterea a fostu in mână Maghiarilor, atât puterea executivă, puterea legislativă și puterea administrativă, cât și justiția, și toate acestea le-ai întrebuințat in contra naționalităților: *convingerea și sântul de naționalitate să pte asupra, dér nu se pte vede nici odată.* Inca și atunci vomu rămânea neclintit in alipirea către patria noastră, căci naționalitatea și limba noastră, și ne vom lupta ca să fim egali cu Maghiarii in patria noastră comună! (Sgomot mare.)

Madarász Jozsef: Patria maghiară nu e patriă comună. (Vuiet. S'auzim! S'auzim!)

Petru Truța răspunde mai departe la vorbirea d-lui Desideru Szilagy, ținută cu ocaziunea desbaterei budgetului, și dice, că sunt fără basă acușările, că naționalitățile aru fi réi patrioți și că ar agita in contra rassei și națiunei maghiare. Acele agitări nu sunt decât 'espresiunea neîndestulirei pentru ilegalități. Din contră, diarele maghiare fără basă și pe nedrept aruncă toate murdăriile in spinarea naționalităților. Oratorul aduce mai multe exemple spre justificarea afirmării sale și apoi încheie așa:

După ce proiectul de față e efectul unei politici schiciale și greșite și nu corespunde la întregirea lipșorilor administrative nu asigură validitatea libertății practice și a ordinii legale, ei tinde la periclitarea drepturilor, la periclitarea libertății individuale și politice, tinde mai departe la periclitarea și nimicirea autonomiei municipale, nu primesc prezentul proiectu de lege!

Coloman Tisza: Numai câteva observări vreau să fac la vorbirea d-lui Truța. D-lu deputat citéză ca o ofensă pentru naționalități declarațiunile unor diare. Departe se fiă de mine, ca să aprobu toate cele ce apară in diare. Mie, ca Maghiar, nu-mi place când unele carori ordinare se aducă ca nisce fapte primejdișe naționalităților. (Aprobări) potu se asigură însă pe on. domnu deputat, că face réu decă scotorosesc prin diarele maghiare, pentru că in diarele d-vóstré au apărut astfel de articuli, cari nicăiri in lume nu se lasă nepedepsiți, decât numai aici, unde d. deputat pretinde, că naționalitățile sunt asupraite. (Aprobări generale. Strigăte in stanga estremă: Pentru ce suferu guvernul acesta?) Voescă să mai observu, că d-lu deputat a dișu, că prezentul proiectu de lege tinde la asuprirea naționalităților. Acestă singură afirmare, dărîmă totu ce a dișu in vorbirea lui patriotică. Pentru ce? Pentru că prezentul proiectu de lege nu vorbesce decât numai despre casurile când se ivesc tendențe antipatriotice. (Aprobări in drepta.) Și decă cineva susține, că cele cuprinse in actualul proiectu de lege in contra tendențelor inimice statului, sunt îndreptate contra naționalităților, atunci acesta nu e altceva decât o mărturie a păcatului. (Aprobări viue și strigăte de »Eljen« in toate părțile.)

SCRILE DILEI.

Érăși »România irredentă« in »Pester Lloyd.« Precum se anunță din *Timișóra*, invătătorul român și magistru postal din *Beregsőu*, Emericu *Andrescu*, unu cunoscutu naționalist, a fost suspendat din posturile ale pentru defraudare și imprăștiare de proclamațiuni irredentiste române; totdeodată s'a rânduit procedura penală in contra lui *Andrescu*. — La ce țintesc »P. Ll.« in cuvintele: »un cunoscutu naționalist«?

—0—

»Ellenzék« află, că *reședința episcopescă* română gr. cat. din *Gherla* se va strămuta in *Deșiu*, unde deja se face pregătiri pentru clădirile necesare.

—x—

Camera advocațiilor din *Oradea-mare* au adresat ministrului justiției o petițiune, in care se plânge in contra procederei vecșatorice și arbitrară a autorităților financiare față cu advocații. Plângerea se referă mai ales la procederea urmată cu dificultarea și pedepsele pentru timbre și la incassarea lor. In petițiune se protestează energic in contra acestor stări.

In *Bucium* s'a trimis o companie și jumătate de infanterie, pentru evitarea turburărilor din cauza turului dela *Vilcoiu*.

—x—

»Cassa de economii« și »Banca Transilvaniei« de aci s'au legat cu garda poliției prin telegrafe electrice.

—x—

Directorul institutului de nebuni din *Sibiu*, Dr. *Konrad*, a întocmit in ultima și a carnavalului unu balu pentru nebunii din institutu, pregătindu-le cu acesta o plăcere atât de mare, încât chiar după plecarea muziciei cu mare părere de réu s'au despărțit de danțu.

—x—

Lucrările căii ferate *Murșu-Ludoșu-Bistrița* au început prin facerea traseului. In timpu de unu anu calea trebuie să fiă gata.

—x—

Linia ferată *Deșiu-Bistrița* se va deschide la începutul lui *Mai*.

—x—

Din *Varșovia* se raportéză, că administrațiunea bunurilor împărătesc din *Lowitz* a primit însărcinarea, d'a întocmi castelele de vânătoare d'acolo pentru primirea celor trei prinți de coronă (alu Austro-Ungariei, alu Germaniei și alu Rusiei), cari voru sosi acolo după manevrele împărătesc din *Galiția*.

—x—

Reuniunea de »cultură« ardelenă a început să cerșescă prin birturi și cărciume. Inceputul s'a făcutu in *Tergu-Mureșului*. Nu s'ar pute cerși pentru omeni nenorociți, marilor »patrioți«? Cu ban cerșiți prin cărciume ai ajunsu să dai »cultură«? Tristă lucru!

—x—

In *Clușiu* s'au comis in anul acesta până acum optu sinucideri.

—x—

In *Moldova* este unu timpu foarte réu. Mai in toate părțile este viscolu mare cu zăpadă. Circulația este pretutindenți întreruptă. Trenul de *Roman*, care a plecat aseră din gara de Nordu s'a inmolitu in zăpadă între stațiile *Hălăucesc* și *Mircesc*, (dintre *Roman* și *Păscani*) unde s'a inmolitu și trenul, care trebuia să sosescă ați de dimineață la 5 ore. Circulația pe șoselele *Tergu Neamțu*, *Piatra* și *Tergu Neamțu-Păscani* este de asemenea întreruptă. La *Vaslui*, *Berladu*, *Dorohoi* și *Mihăileni* este un viscolu foarte mare; in unele părți nămeți de zăpadă au atinsu înălțimea de 4—5 metri. Iașul este cu totul isolat. Comunicația pe liniile telegrafice este in bună stare. Viscolul s'a întins până la *Focșani*. La *Rimnicu-Săratu* și *Buzeu* bate un vântu violentu.

Făgărașu, 6 Martie 1886.

Petrecerea cu danțu arangiată in 3 Martie a. c. de inteligența română din *Făgărașu* in favoarea școlor române de aici, a avut rezultatul dorit. Românii din locu afară de aceia, cari au fost împedcați din cauze, pte scusabile, toți au luat parte érá din afară încá s'au prezentat unii din veteranii și tinerii nostri bărbați, cari au sciutu atribui acestei întruniri sociale adevărata ei însemnătate, mulți însă din d nii preoți, invătători și alți onorațori, cari cu totă înlesnirea ar fi putut participa — durere — au absentat.

Concetațenii nostri Maghiari și Sasi de astădată încá ne-au onorat cu prezența lor in număr frumos. Costumul național a fost foarte bine reprezentat in multe exemplare de gust și bogate, ce delectau lăcomile priviri ale publicului. Pe la 9 ore séra sala cea mare a hotelului *Lauritsch* era plină de publicu.

Dansul s'a început cu hora și s'a continuat cu cea mai mare vioiciune până către 6 ore dimineața. *Quadrilul* primu, in două colone, se compunea din peste 60 părech, érá pe la 5 ore dimineața s'a danțat *Quadrilul* ultim de vr'o 50 de părech. »Romana«, ce s'a danțat de două ori cu destulă precisiune a făcutu o impresiune plăcută și a atras atențiunea tuturor.

Punctu la 12 ore muzica intonă marșul lui *Mihaiu* și sub conducerea unui vatafu apărură in sală in pași regulați între aplausele f'etice ale privitorilor 12 tineri in costume naționali, cari după ce s'au așezat in cerc in jurul vatafului au jucat *Călușerul* și *Bătuta* sub generală admirațiune și însuflețita atențiune a publicului privitoru. Când au apărut *Călușerii* in sală, unu murmur de admirare se auți printre privitori, cari ca și la comandă au erupt deodată in sgomotoșe ca plause, ce nu voiau a se mai sfersi. Toți erau electrișai la privirea frumoșilor *Călușeri*, cari sub conducerea vatafului lor, a d-lui *Nicolau Ludu*, invătătoru in *Becleanu*, prin jocul lor voinicesc și corect au cucerit inimile privitorilor și le-au stors admirațiunea și simpatiile. După retragere *Călușerii*, deși obosiți de jocu, au fost rechemai și au repetit figura penultimă și ultimă din *Bătuta*. — In paușă la cina comună s'au ținut mai multe toast. Celu dinteu l'a ținut d-lu *I. Turcu* președintele comitetului aranjatoru, care intonând scopul și buna reușită a acestei petreceri mulțumesc publicu-

lui pentru viul interesu arătat față de asta petrecere, in speciă însă mulțumesc publicului din afară, pentru care ridică pocalul său între strigări de »să trăiescă.«

După aceea a mai toastat d-lu *admin. protop. Iuliu Dan* pentru »*Călușeri*« cari au ridicat însemnătatea petrecerei, d nulu *Nicolau Ludu* vatafulu *Călușerilor* a toastat pentru președintele comitetului aranjatoru. *Ioan Dobrinu* parochu, pentru aranjatori in genere și veteranelu parochu d-lu *Nicolau Raicu* pentru concordia și taria Românilu ș. a. ș. a.

După cum suntem informați, venitul totalu încursu la casă până acum este de 170 fl., o sumă, care până acum in astu anu aici încá n'a încursu la nici o petrecere. Venitul curat trece peste 100 fl.

Toți șicu, că acestă petrecere românească a fost in totă privința cea mai reușită dintre toate petrecerile din anul curent și așa și este. Éta fructele bune înțelegeri, se luăm învățătură și pentru viitor și să facem in tocmai, — să pășim înainte!... Cei cari au participat la acestă petrecere au rămasu toți satisfăcuți și încantați, érá celoru, cari aru fi putut și totuși n'au participat să le pară réu! X.

SCRILE TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz. Trans.«)

PESTA, 13 Martie. — Foile de aci publică o scrisore a lui *Desider Szilagy*, in care arată că elu ese din partidul opozițiunei moderate.

BERLINU, 13 Martie. — Comisiunea Reichstagului a respins cele dinteu două paragrafe, care forméză sêmburele proiectului de lege asupra spiritușelor, și anume celu dinteu cu 19 contra 6, alu doilea cu 20 contra 5 voturi. — Congresul germanu a votat o rezoluțiune in contra valutei duple, in contra sporirii vânilor agrare și in contra trecerii societăților de asigurare in manile statului.

DIVERSE.

Dragostea veche nu ruginesce. — In zilele trecute s'a sêvșit o ciudată căsătorie lângă *Ottendorf* in *Hannovera*. In anul 1874 se hotări soția unui proprietar alu curții să facă prin otrăvire sfêșit dieloru soțului ei. Pentru scopul acesta îi dedu ea unu mêru otrăvit cu arsenic, pe care bărbatu-séu îl și mănca; îndată după acesta se arătară simptomele otrăvirei, prin ajutoru grabnicu însă pericolul fu delăturat. Pentru fapta acesta soția a fost condamnată de judecătoria din *Stade* la 10 ani închisore și fu despărțită de bărbatul e pe cale judecătorească. Timpul însă vindecă toate; din nou s'a căsătorit femeia cu fostul ei soțu.

***

O espediare neplăcută. — In cercurile înalte ale curții din *Petersburg*, următorea întâmpiere a datu multu de vorbă: »Deunășile a sositu din *Paris* la adresa *Țarinei* o ladă foarte mare, pe care era scris: »Lucruri de toaletă« și luându-se in considerare persóna însemnată, către care lada era adresată, nu fu deschisă la graniță. *Țarina* nu-și aducea aminte, când se fi făcutu acestă comandă in capitala *Franciei*, dădu însă ordinu servitorilor să deschidă lada și să o înștiințeze de conținutul ei. Deodată auți in camera laterală strigăte de spaimă, și după aceea o cățătură; deschise repede ușa și vedu pe cameriera leșinată lângă ladă, pe când ceilalți priveu încrămenți in ladă. Iute se apropiă *Țarina* și vedu in ladă jumătate ascunsă sub tulu și dantele cadavrul aprôpe putrețitu alu unei tinere femei blonde. Imediatu s'a telegrafat la *Paris*, dér până acum n'a succesu a afla pe espeditorul acestei lădi.

***

Refusare și răsbunare. — Diile trecute a fostu in *Paris* o petrecere, la care luă parte și domnișora *Maria Bartet*, fca unui funcționar. Când veni *Cotilionul* și părechile se așezară la rând, vedu domnișora cu spaimă, că va rămânea neangajată; toți cavalerii afară de ténêrul *Dumont*, care sta rădemat de unu stălp alu ușei, luară parte la danțu. Ea mai observă cum unu membru alu comitetului se apropiă de *Dumont* și îi șopti ceva la ureche. Ténêrul privi la față, dede mai fără a observa din capu și rămase la locul său. A doua di, pe când ténêrul *Dumont* păreșea biroulu său ilu aștepa afară o damă înfășurată cu unu veltu, care îi aruncă asupra capului o sticlă plină cu vitriolu. *Dumont* fu ușor rănit; atențătorea a fost recunoscută in persóna domnișorei *Bartet*, care se lasă in liniște a fi condusă la poliția și dișe acolo: »Eri m'a insultat de mörte in față a 200 de persóne; de așu fi fostu unu bărbat, l'așu fi provocat la duel, așa însă am trebuit intr'altu modu să-mi răsbun.«

Editoru: *Iacobu Mureșianu*.

Redactoru responsabilu: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Cursul la bursa de Viena

din 12 Martie st. n. 1886

Rentă de aur 4%	104.75	Bonuri croato-slavo	104.75
Rentă de hârtie 5%	95.90	Despăgubire p. diama de vin	100.—
Imprumutul căilor ferate ungare	153.—	Imprumutul cu premiu ung.	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-ma emisiune)	101.90	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	125.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	127.—	Renta de hârtie austriacă	86.35
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	115.25	Renta de arg. austr.	86.35
Bonuri rurale ungare	104.75	Renta de aur austr.	115.10
Bonuri cu cl. de sortare	104.75	Losurile din 1860	140.50
Bonuri rurale Banat-Timșu	104.75	Acțiunile băncii austro-ungare	875.—
Bonuri cu cl. de sortare	104.75	Act. băncii de credit ung.	307.50
Bonuri rurale transilvane	104.75	Act. băncii de credit austr.	360.60
		Argintul — Galbini	—
		Impărătesci	5.92
		Napoleon-d'ori	999.—
		Mărci 100 imp. germ.	61.70
		Londra 10 Livres sterline	125.80

Bursa de București.

Cota oficială dela 26 Februarie, st. v. 1886.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	96 1/2	97 1/4
convert. (6%)	88 1/2	89 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	30—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102 1/4	103—
" " (5%)	86—	86 1/2
" " urban (7%)	98—	99—
" " (6%)	92—	93—
" " (5%)	83—	83 1/2
Banca națională a României 500 Lei	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
" " Națională	—	—
Aur contra bilete de banca	15—	14 1/4
Bancnote austriace contra aur.	2.00—	2.02

Cursul pieței Brașov

din 13 Martie st. n. 1886.

Bancnote românești	Cump.	8.62	Vënd.	8.00
Argint românesc		8.50		8.00
Napoleon-d'ori		9.97		10.—
Lire turcesc		11.20		11.00
Imperial		10.20		10.00
Galbeni		5.86		5.00
Scrisurile fonc. » Albina		100.—		101.—
Ruble Rusești		124.—		125.—
Discontul		7—10 %		pe an.

Nr. 235, 1886.

a. f. sc. c. d.

Publicațiune de licitațiune.

Posesiunea nemisăcătore ce au în comunitatea Ceanul-mare fondurile scolastice centrali din districtul Năsăudului, carea are estensiunea de 1035 jughere 538⁰ și constă din arătură, cosăștină și pășune, dimpreună cu edificie de locuit și economiă, ce se află pe ea, cu casa de cărciumă și cu dreptul de cărciumărită se dau în arëndă pe țece ani, începëndu din 24 Aprile 1886 cu prețulu de strigare de 3000 fl. v. a. și anunitu în 20 Martie 1886 st. n. la 11 ore înainte de amedi în fața locului în Ceanu mare la cancelaria comunală de acolo.

Voitorii de a licita suntu dator a depune vadiulu de 10%. Până la începerea licitațiunei se primesc și oferte scripturistice închise, făcute după prescrite și provędute cu vadiulu prescrist.

Condițiunile specaiali se pot vedé la subscrisa comisiune și la antistia comunală din Ceanul mare. Din ședința comisiunei administrațore de fondurile scolastice centrali din districtul

Năsăud, 24 Februarie 1886.

Președintele Secretarul:
Ioan Ciocan, Ioachim Mureșianu.

Avisu d-lorū abonați!

De ore ce multe din adresele, ce domnii abonați le insamnă pe couponul mandatelor postale, séu că nu sunt destulu de esacte, séu că nu se pot bine descifra, rugăm pe acei D-ni prenumeranți, a căroru adresă nu ar coręspunde, ca se binevoiască a ne face cătu mai curëndu cunoscută îndreptarea dorită și a scrie adresa cătu se pôte mai lămurit.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.”

Bolnaviloru a le ajuta este prima îndatorire humană.

Bolnaviloru de pept și de alte bóle voru aduce mângăere următorele raporturi de lecuře. Bolnavi de siguru, că voru mulțami cu căldură aceluia, care fi îndrumăză la loculu unde și prin ce mijloce a dobândit lecuře. Raporturile de lecuře sunt urmate de espresuni de mulțamire. — Repăducem următorele: 1.) de către D-lă G. Fiseher dela Dominiu laboratorulu tehnicu în Trebitsch, care comunică, că s'au lecuti de tuse carbicosă; 2.) dela D-nu Dr. Adolf Herzfeld, medicu în Viena, III., Viaductgasse 15, comunică: „succesele adeseori probate la pașien și mei” mă îndemnă, fiindu acuma cu bolnavu a me ruga pentru Iohann Hoff'sches Malzextract; 3.) „De-orece Iohann Hoff'sches Malzextract a avut succesu favorabilu, fiu voiu recomăda ca farmacistu și altora chiar și prin me diel. — H. Czoppelt, farm.”

De și o recunoscere a escelentorū preparate D-v. din Malz nu este ceva rar totu și nu potu întrélăsa esprimarea celei mai căldurose mulțamire pentru escelentulu efectu alu preparatoru D-v. din Malz. Eu suferém de o tuse carbicosă, și mi-s'a recomădatu din partea unui prietinu bombónele D-v. din Malz. Mi-am cumpăratu dintr'acestu două pungi, și deja după întrebnițarea nnei pungi a dispărutu tusea cu totulu. Mi este de-o bucuriă deosebită de-a putea constata acestu, și nu voiu întrélăsa recomădarea fabricatoru D-v. și mai departe. Recomădându-mă D-v., semnez cu distinsă stimă Gustav Fischer, laboratoriu chem. techu., Trebitsch 8 Februarin 1885.

Suferu, și ca se-mi redobândesc sănătatea Vă rog cu ouóre, ca se-mi trimiteți 10 buteli bere din extractulu de Malz, care am probat-o de atâtea ori la pașienții mei. Dr. Adolf Herzfeld, Viena, III., Untere-Viaductgasse 15, în 9 Fevr. 1885.

De vreme ce am trebuință acasă pentru familia mea de Iohann Hoff'sches Malzextract-Gesundheitsbier, prin care de faptu am unu resultatū favorabilu, amu fostu și suutu ea farmaaliste necesitatū a-o recomăda prin D-ni medicu și la alte case.

Saast-Régen 4 Februarie 1885

Hugo Czoppelt, farmacistu.

D-lui

IOHANN HOFF,

prin invențiunea dupe numele séu așa numitelorū Iohann Hoff'sche Malzextract-Heilnahrungs-Präparate, c. r. consilieru, posesorū altu crucei de aurū cu coronă pentru merite, cavaleru alu mai multorū decorațiunū inalte prusiane și germane, la Viena, fabrica: Grabenhof, Bräunerstrasse No. 8.

OBSERVARE. Tóte publicațiunile pentru preparate diu extractu de Malz suntu imitațiuni, ceea ce bolnavulu și mediculu trebuie sé aibă în vedere. Ca semn alu veritabilității trebuie sé se afle pe preparatele din Malz ale lui Iohann Hoff ca marcă înregistrată (Schutzmarke) portretulu inventatorulu și iscălitura Iohann Hoff. Sub 2 fl. nu sé espedeză nimicū. — Tóte localități pentru desfacere suntu autorizate printr'unu afișu litografatū și coloratū.

Deposite principale: Brașovū la Demeter Eremias; Bistrița: Carl Nussbächer; București: Jul. Ed. Rissdörfer, Fr. Bruss, farm., Gustav Rietz, Mastinovic; Sibiu: C. Bugarski, I. B. Misselbacher sen., Franz Jahn Söhne; Mediaș: Carl Breckner; M.-Vásárhely: Max Bucher, Carl Hutflesz; Sighișora: Franz Jos. Schuster, farm., Jos. B. Teutsch; Sz.-Szt.-György: Bárabás Ferencz farm.

2—5 25 Dec. 17 Ian. 24 Ian. 28 Febr. 28 Martie nou,

EQUITABLE.

Societate de asigurare pe viață New-York întemeiată în anul 1859.

Capitalu de asigurare 1884 până 31 Decemvre	fi. 788.993.811
Averea societății	148.312.910
Reserva câstigului	26.733.221
Asigurările cele nouă făcute în anul 1884	216.436.491

Intregu câstigul se împarte între cei asigurați.

Ort ce poliță devine după trei ani necontestabilă.

Representarea generală pantru Ungaria.

3—10

Budapest, VI Andrassy strasse 12.

Edictu.

Patriciu Branoviciu gr. cat. din Sanpaulu — după-ce de unu an și-a părăsitu domiciliulu și pe legitima sa soție Rachila Branoviciu nasc. Popa, gr. cat. din Futacu, — și nu se scie locul ubicațiunei sale, se citéză prin acestu, ca în terminu de unu an și o și se se prezente înaintea subscrisulu foru matrimonialu, căci la din contră procesulu divorțialu urditu în contra-i de cătră numita sa muiere, se va pertracta și decide și în absența lui, conformu s. s. canone și a legiloru în vigore.

Dela forulu matrimonialu gr. cat. de 1-a Instanță alu Eparchiei protopopescei a Iernotului.

Petrilaca română, în 8 Martie 1886.

Arone Gerasimu, v. protopopu.

Anunțu.

Comunitatea bisericescă evang. aug. maghiară din Brașovū a hotărîtă a-și vinde

Casa Nr. 45 din Tergulu Cailorū

la casu de va primi ofertă indestulitóre.

Doritorii de a o cumpăra suntu rugați, ca se binevoiescă a trimite ofertele în scrisu până la 27 l. c. D-lui **Juliu Moór**, președintele subscrisei comunități bisericesci (Tergulu Straelorū Nr. 234.)

Brașovū, 8 Martie 1886.

Comunitatea bisericescă evang. aug. maghiară.

— Avisu. —

Am onóre a face cunoscutu p. t. publicu, că am înființatū unu

Negoțu de croitoria

Strada Vămii Nr. 8.

Cunoscința perfectă a croitoriei și praesa ce am făcutu la croiala hainelorū bărbătesci în timpu de 9 ani la d-nii

Schwarze & Bartha

precum și unu mare sortimentu de stofe indigene, franțuzesci englezesci, și jurnalele de modă cele mai nouă, mă punu în plăcuta pozițiune a satisfacere pe deplinu tóte dorințele On. mușterii, și mă rogū pentru o cătu mai numărósă clientelă.

Cu distinsă stimă

Zsigmond Aron,

croitoru de haine bărbătesci
Strada Vămii Nr. 8.

(2—3)